

Voorstel voor	algemeen bestuur	
Vergaderdatum	26 maart 2014	
Onderwerp	Nota bodembeheer Rutbekerveld	
Agendapunt	10	
Kenmerk	B2014/u92	
Portefeuillehouder/Aandachtsveldhouder	H.H.J. Holterman J. van Hoek	R. Schuiling
Opsteller	G. Meijerink	
contactgegevens opsteller:	✉ g.meijerink@vechtstromen.nl ☎ 088 220 39 27	
Aard voorstel	Hamerstuk	
Vertrouwelijkheid	Nee	

Inzageperiode	2 september t/m 14 oktober 2013
advies commissie watersysteem 5 maart 2014	De commissie geeft een positief advies op het voorstel en adviseert het voorstel als hamerstuk te agenderen voor de algemeen bestuursvergadering.
besluit algemeen bestuur (26 maart 2014)	
Inzageperiode	28 maart t/m 9 mei 2014

I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:
de Nota Bodembeheer Rutbekerveld (verondieping Goorsche Veld) vast te stellen.

II. Inleiding

Het Rutbekerveld is een zandwinplas gelegen tussen Enschede en Haaksbergen. In het oostelijk deel van de plas wordt nog actief zand gewonnen. In het zuidwestelijke deel is initiatiefnemer Goorsche Veld B.V. (samenwerking tussen K3Delta B.V. en VOF Zandwinning Rutbekerveld) van plan de bestaande plas ondieper te maken. Hiermee wordt versterking van de landschap- en natuurontwikkeling beoogd en is economisch voordelig hergebruik van secundaire grond en bagger mogelijk. Dit deel van de plas wordt Goorsche Veld genoemd.

Het verondiepen is de laatste jaren in ontwikkeling en wordt gereguleerd in het Besluit Bodemkwaliteit (BBk). Hiervoor zijn geen uitgebreide milieuvergunningen nodig, zolang aan de regels van het BBk wordt voldaan. Aangezien er veel grond en bagger nodig is om de verondieping aan de criteria 'nuttig en functioneel' te laten voldoen, moeten de toelatingseisen voor de toe te passen grond en bagger verruimd worden t.o.v. het besluit bodemkwaliteit.

Het BBk biedt de mogelijkheden om gebiedsspecifiek beleid in de vorm van een Nota Bodembeheer vast te stellen om zodoende het hergebruik van secundaire grondstoffen te bevorderen. Om gebiedsspecifiek beleid van toepassing te laten zijn, moet een Nota Bodembeheer door de waterbeheerder vastgesteld zijn. De initiatiefnemer heeft daarom het waterschap verzocht een Nota Bodembeheer voor deze locatie vast te stellen.

Het dagelijks bestuur van Waterschap Regge en Dinkel heeft in de vergadering van 16 oktober 2012 ingestemd met het voorstel om onderzoek te doen naar de mogelijkheden van verondiepen. De mogelijkheden en bijbehorende voorwaarden zijn opgenomen in de Conceptnota Bodembeheer. Deze is in de DB-vergadering van 13 augustus 2013 vastgesteld en heeft van 2 september tot en met 14 oktober 2013 ter inzage gelegen.

In de Nota Bodembeheer staan de gebiedsspecifieke normen voor het Rutbekerveld en de onderbouwing hiervan weergegeven. Deze gebiedsspecifieke normen zijn opgesteld voor het oppervlaktewater, grondwater en de kwaliteit van de toe te passen grond en baggerspecie. Deze

gebiedsspecifieke normen zijn bepaald volgens de richtlijnen die zijn opgenomen in de Handreiking Voor Het Herinrichten Van Diepe Plassen (Rijkswaterstaat (RWS) / Inter Provinciaal Overleg (IPO) / Unie van Waterschappen (UvW) / Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG).

De vaststellingsprocedure van de Nota Bodembeheer biedt belanghebbenden de mogelijkheid tot inspraak op de in deze nota voorgestelde gebiedsspecifieke normen.

Binnen het beheergebied van Waterschap Vechtstromen en binnen het stroomgebied Rijn-Oost bevinden zich meerdere plassen die bij initiatiefnemers in beeld zijn om te verondiepen. Het ligt daarom voor de hand beleid voor verondiepen op te nemen in het nieuwe waterbeheerplan om zo tot een weloverwogen keuze te komen of verondiepen op een bepaalde locatie (voorlopig) wel of niet mogelijk/wenselijk is. Verondiepen van zandwinplassen zal daarom als beleidsaspect meegegeven worden aan de opstellers van het Waterbeheerplan (WBP).

III. Beoogd effect

In de Nota Bodembeheer staat als maatschappelijke opgave voor het betreffende deel (Goorsche Veld) in het Rutbekerveld opgenomen:

"Het verhogen van de ecologische kwaliteit van de plas. Door de plas binnen 10 jaar voor een deel te verondiepen en oeverzones aan te leggen ontstaat een geschikt habitat voor flora en fauna. Dit heeft een positief effect op het bereiken van de ecologische doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en verhoogt de natuurwaarden en recreatiewaarde in de omgeving van de plas".

De waterhuishoudkundige situatie in en rondom de plas verandert nauwelijks of niet door de verondieping. Het gaat om een gedeeltelijke verondieping waardoor de relatie grond- en oppervlaktewater ongewijzigd blijft.

IV. Argumenten

1 Binnen de kaders van de Nota Bodembeheer kan grond en bagger (t/m klasse B en klasse Industrie) veilig toegepast worden.

De nota voldoet aan de eisen zoals deze gesteld zijn in de Handreiking Herinrichten Van Diepe Plassen die in 2010 is opgesteld en bekrachtigd is met een ministeriële circulaire. Deze handreiking geeft voorwaarden waaraan voldaan moet worden om grond en bagger van een bepaalde kwaliteit toe te kunnen passen zonder dat dit negatieve invloed heeft op de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit of deze zoveel mogelijk beperkt wordt/binnen grenzen blijft.

2 De zandwinplas kan nuttig en functioneel verondiept worden.

Nuttig en functioneel zijn voorwaarden voor het toepassen van grond en bagger. De herinrichting van de zandwinplas, waardoor deze natuurvriendelijker en aantrekkelijker wordt, is een nuttige toepassing. De verondieping is functioneel, omdat er niet meer grond en bagger toegepast wordt dan nodig is.

2a De ontwikkelingen maken recreatie in de toekomst mogelijk.

Nu is de plas niet toegankelijk voor het publiek. In de eindsituatie is recreatie mogelijk als bijvoorbeeld fietsen, wandelen en vogels kijken. Hieraan gerelateerde kleinschalige horeca is nog niet mogelijk, maar wordt ook genoemd in de plannen.

3 Waterbodem tot en met klasse B en landbodem tot en met klasse industrie kan op deze manier hergebruikt worden.

Het toe te passen materiaal is vaak om civieltechnische redenen en/of milieuhygiënische redenen niet goed toe te passen in werken, waardoor deze grond niet vermarktbaar is. Binnen een grootschalige toepassing als een verondieping kan deze secundaire grond nog wel nuttig worden toegepast.

4 Wetgeving (Besluit Bodemkwaliteit) heeft deze manier van hergebruik van niet schoon materiaal mogelijk gemaakt.

Het afwijzen van een verzoek om een Nota Bodembeheer vast te stellen door het bevoegd gezag kan alleen op grond van een milieuhygiënische of ruimtelijke onderbouwing. In het doorlopen traject tot het tot stand komen van de Nota Bodembeheer zijn geen milieuhygiënische of ruimtelijke argumenten

bovengekomen op grond waarvan een afwijzing gerechtvaardigd is. De voorliggende Nota Bodembeheer is geheel tot stand gekomen binnen de wettelijke kaders.

5 Het gedeeltelijk verondiepen van de plas heeft een positief effect op de ecologische doelstellingen van de KRW.

Door een ondiep gedeelte in de plas aan te brengen zal dit waarschijnlijk een positief effect op de visstand hebben. Een betere visstand werkt gunstig door in de ecologische beoordeling van de plas.

V. Risico's en kanttekeningen

1 Op dit moment is nog niet met volle zekerheid te zeggen dat op (lange) termijn geen effecten zullen optreden.

Deze onzekerheid kan nu ook nog niet weggenomen worden. Onderzoeken zijn in volle gang en nieuwe initiatieven worden nauwlettend in de gaten gehouden (gemonitord). Wel is met de initiatiefnemer afgesproken dat de nota aangepast wordt wanneer nieuwe inzichten daar aanleiding toe geven. Als de gebiedsspecifieke normen in de Nota Bodembeheer Rutbekerveld aangepast worden kan dit gevolgen hebben voor de hoeveelheid grond en bagger die geschikt is voor toepassing. Als er minder grond en bagger geschikt is zal mogelijk de termijn van 10 jaar, waarbinnen de verondieping afgerond moet worden, opgerekt worden.

2 Er is een risico dat de initiatiefnemer de komende 10 jaar niet over voldoende grond en bagger kan beschikken om de beoogde verondieping te realiseren.

Hierdoor zou het kunnen voorkomen dat niet aan het vereiste criterium 'nuttig' voldaan wordt. Door de verondieping in fases uit te voeren (waarbij per fase aan de criteria nuttig en functioneel voldaan moet worden) wordt dit risico zo klein mogelijk gehouden. Het waterschap controleert de voortgang, bespreekt dit met de initiatiefnemer en kan, indien nodig, hier handhavend in optreden.

3 Indien er meerdere (regionale) mogelijkheden komen om niet vermarktbaar materiaal toe te passen, bestaat de kans dat de voorgenomen herinrichting niet volledig uitgevoerd kan worden. Binnen het beheergebied Waterschap Vechtstromen of in de nabijheid daarvan worden ook nog andere locaties genoemd die verondiept kunnen worden. Hierdoor zou een overcapaciteit kunnen ontstaan. Kanttekening 2 wordt dan van kracht.

4. Zienswijzen kunnen aanleiding geven tot onrust en/of herziening van de Nota Bodembeheer.

Ondanks de zorgvuldigheid waarmee het onderzoek door een onafhankelijke partij is uitgevoerd kunnen er bij de terinzagelegging zienswijzen ingediend worden die tot andere toepassingsmogelijkheden leiden. Daarnaast kunnen er (minder gegronde) argumenten zijn die wel onrust kunnen veroorzaken in de omgeving. Vooralsnog zijn er geen signalen dat dit speelt.

5. Ondiepe zones in combinatie met voedselrijk water kunnen leiden tot (blauw)algenproblemen en een ongewenste visstand.

Om problemen met (blauw)algen te voorkomen moet de waterkwaliteit in de ondiepe zones ook goed blijven. Daarom wordt tijdens en na het verondiepen de oppervlaktewaterkwaliteit gemonitord om hiermee onacceptabele verslechtering van de waterkwaliteit te voorkomen. Indien verslechtering optreedt (boven de normen in de Nota Bodembeheer) is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor het herstel.

VI. Stakeholders

Bij de plannen voor de ontwikkeling van het Rutbekerveld zijn meerdere stakeholders betrokken.

Provincie Overijssel

Het beleid ten aanzien van zandwinputten is beschreven in de Omgevingsvisie Overijssel. Nieuwe ontgrondingen moeten multifunctioneel zijn, in overeenstemming met gebiedskenmerken en passen binnen het bestaande netwerk van zandwinningen.

Het verondiepen van zandwinputten is alleen toegestaan als er sprake is van natuurontwikkeling die sterk gerelateerd is aan de omgeving en er aandacht is voor de kwaliteit van het grondwater en de waterbodem.

De uitbreiding van de bestaande zandwinput het Rutbekerveld aan de noordzijde wordt gecombineerd met natuurontwikkeling door verondieping van het Goorsche Veld aan de zuidwest zijde. Hierdoor wordt een verbinding gelegd met de naastgelegen ecologische verbindingszone. De combinatie van activiteiten zorgen ervoor dat de ontwikkelingen gewenst zijn.

Gemeente Enschede

Om de ontwikkelingen mogelijk te maken is het bestemmingsplan aangepast. In de toelichting op het bestemmingsplan overweegt de gemeente dat uitvoering van de plannen zorgt voor verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied, extra natuurontwikkeling plaatsvindt en zo aansluit bij de gewenste koers zoals is geformuleerd en vastgesteld in de 'Nota buitenkans, gids voor het Buitengebied' van de gemeente Enschede.

Landschap Overijssel

Het Landschap Overijssel heeft in de nota 'Grond voor Natuur', i.s.m. de provincie Overijssel en Eelerwoude B.V., een verkenning uitgevoerd naar actuele en potentiële natuur- en landschapswaarden van zandwinplassen. Voor het Goorsche Veld is daarnaast een voorstel voor de landschappelijke inrichting gedaan dat de basis is voor de huidige plannen met dit deel van het Rutbekerveld.

Omwonenden en overige belanghebbenden

Er zijn door de Dorpsraad Boekelo adviezen uitgebracht op de bestemmingsplanwijziging. Naast bedenkingen tegen de verwachte verkeersbewegingen en de mate van recreatie die voorzien is, uit zij haar zorgen over de kwaliteit van de toe te passen grond voor de verondieping. Ook de stichting Natuur- en Milieuraad Enschede heeft dit laatste punt benoemd in haar advies.

VII. Financiën

Voor het waterschap zijn er geen financiële consequenties.

VIII. Communicatie

Het waterschap zal de communicatie middels de gebruikelijke publicaties laten verlopen. Voor communicatie richting belanghebbende partijen en de omgeving zal het communicatieplan van de VOF Rutbekerveld worden gevolgd.

IX. Uitvoering

Indien de Nota Bodembeheer wordt vastgesteld gaat de initiatiefnemer begin 2014 starten met verondiepen. De initiatiefnemer heeft voor de uitbreiding van de zandwinplas ook nog vergunningsprocedures lopen. De start van de verondieping is hier mede van afhankelijk. Tijdens de verondiepingswerkzaamheden zal de initiatiefnemer een monitoringsprogramma uitvoeren en kan er vanuit het waterschap handhavend worden opgetreden.

Inspraak

De conceptnota heeft na vaststelling in het DB van Waterschap Regge en Dinkel zes weken ter inzage gelegen (van 2 september t/m 14 oktober 2013). Hierop zijn twee zienswijzen ingediend (zie alinea 'zienswijzen').

Indien het algemeen bestuur instemt met het voorstel en de Nota Bodembeheer Rutbekerveld vaststelt, wordt het voorstel zes weken voor beroep ter inzage gelegd (28 maart t/m 9 mei 2014).

Zienswijzen

Tijdens de terinzagelegging zijn er twee zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn ingediend door de Stichting Dorpsraad Boekelo en door de initiatiefnemer K3Delta. De zienswijzen zijn als bijlage bijgevoegd.

De zienswijze van de Stichting Dorpsraad Boekelo is in een overleg met een afvaardiging van de dorpsraad besproken. Hier is onze insteek en handelswijze uitgelegd aan de dorpsraad. Dit gaf hen vertrouwen in een correcte voorbereiding en controle op de uitvoering van de verondieping. Voor de Nota Bodembeheer heeft de zienswijze van de dorpsraad geen inhoudelijke wijzigingen tot gevolg. Er is, ter verduidelijking van de nota, wel een begrippenlijst als bijlage opgenomen.

De zienswijze van de K3Delta B.V. richtte zich op de maximale norm voor arseen. De initiatiefnemer is van mening dat de norm verruimd kan worden, omdat de plas geohydrologisch veilig is en dat er geen sprake is van het risico van verspreiding van arseen naar het grondwater.

Zij zijn van mening dat de van nature verhoogde achtergrondgehalten in Twente en de Achterhoek ook de verruiming van de arseennorm rechtvaardigen en dat deze verruiming noodzakelijk is om voldoende grond en bagger toe te kunnen laten om de herinrichting van de plas te kunnen realiseren. Deze lokaal verhoogde achtergrondwaarden en de geohydrologisch veilige situatie van de Rutbekerveldplas zijn voor het waterschap aanleiding geweest om de geadviseerde generieke normen te verhogen in dit gebiedsspecifieke kader tot maximale waarde klasse A voor landbodem en maximale waarde klasse B voor waterbodem. K3Delta is van mening dat de maximale waarde voor landbodem nog tot klasse industrie verhoogd kan worden. Deskundigen geven echter aan dat arseen bijzondere aandacht verdient en terughoudend te zijn met normverhoging voor arseen, omdat de mobiliteit en daarmee de uitloging van arseen kan toenemen als het omgevingsmilieu wijzigt van droog (zuurstofrijk) naar nat (zuurstofloos). Het lijkt daarom niet verstandig de voorgestelde normverruiming toe te staan in de Rutbekerveldplas en de nota niet aan te passen.

De zienswijzen geven geen aanleiding de Nota Bodembeheer inhoudelijk te wijzigen. Er is wel een bijlage met een begrippenlijst toegevoegd.

Er wordt gestreefd naar vaststelling door het algemeen bestuur op 26 maart 2014. Daarna start de terinzagelegging in verband met de mogelijkheid om in beroep te gaan.

X. Bijlage(n)

Bijlage I: besluit

Bijlage II: Nota Bodembeheer Rutbekerveld

Bijlage III: Bestuursvoorstel voor het opstellen van de Nota Bodembeheer Rutbekerveld (okt 2012)

Bijlage IV: Zienswijze van de Stichting Dorpsraad Boekelo

Bijlage V: Zienswijze van K3Delta B.V.

Bijlage VI: Reactie op de zienswijze van de Stichting Dorpsraad Boekelo

Bijlage VII: Reactie op de zienswijze van K3Delta.

Bijlage I

Besluit nota bodembeheer Rutbekerveldplas

Kenmerk B2014/u92

Het Algemeen Bestuur van het waterschap Vechtstromen;

gezien het voorstel van dagelijks bestuur d.d. 18 februari 2014 met kenmerk B2014/u92;

gelet op de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet,

BESLUIT

1. de Nota Bodembeheer Rutbekerveld (verondieping Goorsche Veld) vast te stellen

Aldus vastgesteld in de vergadering van 26 maart 2014 te Almelo.

Het algemeen bestuur van het waterschap Vechtstromen,

dr. S.M.M. Kuks

interim-watergraaf

drs. O. Dijkstra

secretaris